POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU.

GOD. XXVI. BR. 7-8
Zagreb, 1944

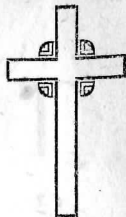
GOSPINA KRUNICA

26932

Svojim neprežaljenim suradnicima

O. ANĐELKU ORLANDINIJU
osnivaču »Istine«

O. MANESU KARNINČIĆU
predsjedniku »Istine«

O. JORDANU VICULINU
članu odbora »Istine«

O. SERAFINU LUPI
stalnom suradniku »Gospine Krunice«

O. ROBERTU KARNINČIĆU
stalnom suradniku »Gospine Krunice«

O. HERMANU ANDROMAK
suradniku »Duhovnog života«

O. BRANIMIRU KORAČU
suradniku »Duhovnog života«

Fra TOMI ROGULJU
požrtvovnom pomagaču u »Istini«

G. IVANU ČULJAT
činovniku u upravi »Istine«

Ovaj spomen-broj glasnika »Gospine Krunice« posvećuje

UREDNIČTVO I UPRAVA
dominikanske naklade

»ISTINA«

Divne l' nade...

Divne l' nade što je dade
Plačnima u smrtni čas,
Kad obeća biti braći
I po smrti štit i spas.
Vrši, Otče, što si reko
Molitvom pomozi nas!

Čudestno si ozdravljao
Tielo svietu bolestnom,
Naših duša boli sada
Lieči moću Kristovom.
Vrši, Otče, što si reko
Molitvom pomozi nas!

Slava Otcu i Sinu
I Duhu Svetomu
Vrši, Otče, što si reko
Molitvom pomozi nas!

Dragi naši prijatelji!

Mnogi od Vas povezani su tijesnije s dominikanskom obitelju, jer su ili članovi dominikanskog III. Reda ili naših kruničarskih organizacija i bratovština, ili su revni čitatelji našega Glasnika, pa su i kroza nj imali prilike osjetiti život one zajednice u Maksimiru, kojoj je i »Gospina Krunica« bila član. Zato je i većina od Vas saznala za bolno izkušenje našeg samostana u Zagrebu, kada je dne 22. II. ove godine izravnim pogodcima bomba djelomično srušen, a djelomično posve razdrman samostan, dok je pod njegovim ruševinama našlo mučeničku smrt devet njegovih članova, i to sedam svećenika, jedan brat konvers i jedan činovnik uprave našeg Glasnika. — U tren oka bili su pod gomilama opeka i betona pokopani toliki mladi životi, toliki napori decenija i tolike nade! — Vrlo je to bolan datum u poviesti hrvatskih Dominikanaca i u njihovom naporu, da na duhovnom području pomognu hrvatskom narodu. Vrlo je duboka ta rana, ali nije jedina.

Srušeni su od bombardiranja i naši samostani u Šibeniku, Trogiru i Gružu, dva puta težko je oštećen naš samostan u Splitu, dva puta pogodjena je naša crkva u Gružu, a oštećene su i naše crkve u Šibeniku, Trogiru, Splitu i Staromgradu. — Morali smo dati Bogu žrtve i iz našeg sjemeništa. Poginula su nam tri pitomca, koja su se spremala, da za koju godinu prime na sebe bielu dominikansku haljinu. Sjemenište je sada prazno i pusto, a sjemeništarci kudkamo raztrkani, u pogibeljima duše i tiela.

Sve nas je ovo duboko potreslo, ali nas nije slomilo. Vjera našeg naroda i požrtvovnost naših redovnika gradila je kroz stoljeća s mnogo ljubavi i žara ove spomenike vjere i ukusa, ove kutiće utjehe i ove tvrdjave duha u svim burnim vremenima, koja su tako često zahvaćala naš narod. Suvremena civilizacija i kultura ruši ih na jedan grozan način, ali ne može srušiti duh boraca, koji ne malakšu u vjeri uzkrsnuća i ne padaju u mržnju, jer su nepokolebivi borci ljubavi, pravde i mira medju ljudima. — Ruše se stoljetni zidovi i arkade u tihim klaustrima, gdje bunari simboliziraju Krista, izvor vječnog života i snage. I radi tog života i ljubavi osjećamo, makar kroz boli i suze, svetčanost časa Sile Božje, koja upravo iz naše sredine uzima tolike žrtve, da jednom iz naših ruševina podigne još ljepši i bujniji život za slavu Božju i dobro našeg hrvatskog naroda.

Vjerujemo, da nam je Gospodin skloniji više nego ikada, sada, kad je s izkušenjima i žrtvama toliko uz nas; kada Materinski glas iz Fatime obećaje spas čovječanstvu po krunici; sada, kada suvremeno družtvo po svojim zabludama toliko sliči XIII. vieku, vieku pojave dominikanskog Reda, braniča Istine riečju, perom i krunicom. Tim se je častnim oružjem uspješno borio protiv zabluda i krivovjerstva Sv. Dominik, miljenik Gospin i njezin odabranik za smirenje rasrdjenog Boga. U jednom vidjenju vidio je Sv. Dominik Krista rasrdjenog radi premnogih grieha i uvreda, te odlučna da uništi sviet. Tada pred Kristovo priestolje dodje Njegova Majka, te da Ga ublaži, prikaže mu dva čovjeka, Sv. Dominika i Sv. Franju, koji će svojim životom i djelovanjem popraviti sviet.

Dominikanci su hrvatskom narodu poklonili bl. Augustina Kažotića i bl. Ozanu Kotorku. Svojom krvlju su u borbi protiv krivovjerstva nakvasili hrvatsku zemlju, a do danas ne prestaju obilaziti i najzabitnija sela, podržavajući i budeći svetu vjeru misionarskim apostolatom i širenjem presv. Krunice. Zato vjerujemo, da i hrvatski narod, osobito Vi, dragi naši prijatelji, bliži ili dalnji rod dominikanske obitelji, osjećate s nama u ovim našim težkim časovima, i da našu bol i težkoću smatrate i svojom. To smo već osjetili u vrlo mnogim izrazima sućuti i u tolikoj ukazanoj prvoj pomoći. To nas tješi, na taj osjećaj svakako računamo.

Jednog dana, kad se stišaju ljudske strasti, zidat ćemo svoje samostane. Tada ćemo zakucati na vrata Vašeg srdca, da nam pomognete svojim doprinosima i žrtvama, jer ih mi ne možemo podići iz naše neimaštine. Naše samostane treba da podigne sebi za dobro hrvatski narod.

Ali već sada trebamo od hrvatskog naroda doprinos mladih života, njegovog najljepšeg cvieća: plemenitih i čistih mladića, koji bi bili voljni posvetiti se Bogu za dobro svoje i bližnjega u dominikanskom Redu; mladića, koji bi bili voljni duhovnom i umnom pripravom postati apostoli i braniči Istine i promicatelji Marijine slave. — Trebamo ih, da čim prije nadoknadimo tolike težke gubitke, te da upodpunimo naše redove i napučimo naše samostane, jer samo tada dolazi do podpunog izražaja dominikanska duhovnost i dominikanski apostolat. Zato se obraćam na sve naše prijatelje, osobito na Vas, članove III. Reda i kruničarskih organizacija, da molitvom, žrtvom i upoznavanjem našeg Reda u Vašoj sredini postanete suradnici Božji u najplemenitijem poslu.

A naše vriedne katoličke srednjoškolce i akademičare molim, neka prisluškuju Božjem glasu, ne zove li ih možda u ćelije bielih monaha, gdje se u šutnji i tišini studija i kontemplacije traži blizina Božja; u korove njihovih crkava, gdje se skladnom recitacijom psalama i gregorijanskim pjevanjem slavi Boga, — pa da se odatle svrstaju u bojne redove Kristovih apostola i bore protiv novovjekih zabluda riečju i perom, Krunicom i odgojem. Čitava će naša dominikanska obitelj sa svojim prijateljima moliti na tu nakanu, ali neka i naši katolički djaci, kojih se to tiče, sklapaju ruke na molitvu za taj najveći Božji dar svećeničkog i redovničkog zvanja.

Na koncu Vas molim, ne zaboravite u svojim svetim molitvama naše drage pokojnike. Neka Gospodin primi njihovu žrtvu kao žrtvu zadovoljštine za griehe svieta i za dobro hrvatskog naroda.

O ANDJELKO FAZINIĆ
Provincijal Dominikanaca

Vi ćete plakati, ali će se Vaša žalost okrenuti u radost. (Iv. 16. 20.)

S Kristom trpimo, da se s njim i proslavimo. (Rim. 8. 17.)

Vama je dana milost, da u Krista ne samo vjerujete, nego i da trpite za njega. (Filip. 1. 20.)

Blaženi koji plaču, jer će se utješiti. (Mat. 5. 4.)

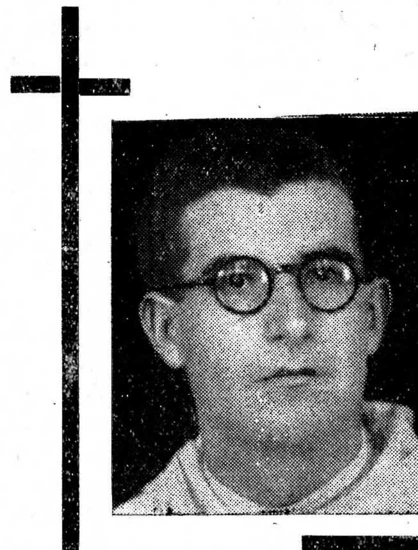
Tko su ovi obučeni u biele haljine? — Znaj: ovo su, koji dođoše iz nevolje velike. (Otkr. 7. 14.)

Otče, neka bude Tvoja volja! (Mat. 26. 39.)

Naša sadašnja i časovita laka nevolja donosi nam prekomjernu, izobiljnu, vječnu, od svega preteženiju slavu. (2. Kor. 4. 17.)

Evo kako umire pravednik ...

† O. MANES KARNINČIĆ

»Da je bar on ostao živ«, čulo se iz usta brojnih mu prijatelja Svi su ga žalili s kojima je ikada došao u dodir. Nama se još danas težko uživiti u njegovu smrt. Preslabi smo da zalazimo u tajne Božjih odluka, što više, mi vjerujemo u njihovu svetost i dobrotu. Ako je u našim osjećajima previše ljudskoga, Bog će nam oprostiti, jer nam je bio tako blizak.

Bio je vesele ćudi. Do suza nas je znao nasmijati. Takav je ostao čitav svoj kratki život. I u gimnaziji na Bolu i u novicijatu u Dubrovniku. Kad je 1930. primio redovničko odielo, ušao je u novu fazu života sačuvavši sve one liepe odlike koje su ga resile i do tada. Uz redovničke dužnosti i školu, uviek je našao vremena za svoju širu naobrazbu. — Učeći poviest dominikanskog Reda opazio je kako je malo izpitana dominikanska prošlost u našim stranama. U tom je smislu neumorno sakupljao i bilježio podatke iz domaćih i stranih pisaca, o čemu svjedoči njegova kartoteka.

Godine 1936. podje na više studije u Njemačku, gdje je uspješno završio nauke Reda. Pred očima mu je uviek bila njegova omiljela struka, pa je radnjom: »Dominikanci na Tridentinskom Koncilu« usposobljen za profesora bogoslovije. Rat mu je onemogućio namjeru da se temeljito uputi u struku na Münchenskom Sveučilištu.

Godine 1940. preuzeo je mjesto profesora poviesti Crkve na dominikanskoj bogosloviji u Dubrovniku. Sigurnim nastupom, jasnoćom i solidnom izobrazbom stekao je ljubav djaka i povjerenje starijih. Već sliedeće godine poslaše ga u Zagreb na Sveučilište da položi doktorat. Od sada se je redovito nalazio u krugu poviestnih stručnjaka. U državnom bi arhivu proveo duge satove. Bio je redoviti suradnik Hrvatske Encikopedije. Uz to je pripremao za tisak svoju profesorsku

radnju: »Dominikanci na Tridentinskom Koncilu«, koju je kanio objelodaniti god. 1945. prigodom 400. god. Tridentinskog Koncila. — Dugo je sakupljao podatke za obširnu biografiju kardinala Stojkovića — te iztaknute ličnosti na Baselskom Koncilu.

Mnogi će se još dugo sjećati duhovnih razgovora s O. Manesom. Bilo u privatnom razgovoru, s oltara ili u duhovnim vježbama, znao je on oduševiti svoje slušače jer je u duhovnom životu proživljavao ono što je drugima govorio. Bio je poznat kao dobar i razborit izpovjednik i kao takav obavljao je službu redovitog izpovjednika čč. ss. u zakladnoj bolnici na Rebru gdje je ostavio najljepšu uspomenu.

Još najveću pažnju izazvali su kod njega obći kulturni problemi u poviesti. Kada je razpravljao o umjetnosti, književnosti, filozofiji i teologiji, tako je lako i uvjerljivo iznosio sva ta raznovrstna pitanja, kao da se kreće u svojoj vlastitoj struci.

Volio je našu malu željezničku koloniju, a osobito omladinu iz te liepe periferije Zagreba. Brojna djeca, koja su imala svoje sastanke u samostanu, poznavala su o. Manesa. Svima je on bio drug, brat i duhovni otac. Imao je načina, da se približi svima, najstarijima kao i najmlađima. Svi bi se oni osjećali sretnim, kad bi vidjeli o. Manesa na svojem sastanku jer su i predobro poznavali njegovu veselu narav.

Kao duhovnik ženske omladine dao si je truda, da im bistro i jasno rieši sve potežkoće koje su im se nametale. Malo je bio s njima, a sve je dobro poznavao, jer mu se svatko bez potežkoće mogao povjeriti. Njegovom smrću izgubila je naša omladina mnogo. Svi su ga — tako reći — nosili na rukama, zato ga sada svi oplakuju kao nenadoknadivog oca.

Još nešto ne možemo prešutjeti. Baš u najljepšem radu izabrali smo O. Manesa samostanskim starješinom. Bili smo sviestni da mu time nanosimo veliki teret, da ga neizravno ,bar za neko vrieme, odbijamo od studija, da je premlad za takve brige — ali nas je ponukala na to njegova ozbiljna, razborita i inteligentna pojava — a takvog smo trebali. Ozbiljno je shvatio novi položaj. Koliko bi puta bacio pogled na svoju biranu biblioteku i žalostno uzdahnuo, što ne dospije da se ozbiljno prihvati knjige.

Dragi O. Manese, oprosti što smo ti nanieli toliku žrtvu, a hvala ti na svemu što smo od tebe primili.

Nezaboravni brate! Osjećamo veliku prazninu bez tebe. Nikada ni pomislio nisi, da nas toliko možeš raztužiti. Ti, kojemu se hrabrost zrcalila na licu, mlad čovjek od 32 godine, koji si nas za vrieme uzbuna znao hrabriti i nasmijati, otišao si iz naše sredine. Ti, koji si nam govorio, da ćeš ostati kao čuvar samostana — pa kad bi i svi zbog straha pobjegli — ti si postao prva žrtva zračnog napadaja i ostavio nas zauviek. Težko nam je bez tebe! A još nam više povećava tugu pomisao da si tako nenadano otišao od nas. Ni zbogom ti nismo rekli. Poko ravajući se Providnosti, molimo Svevišnjega nek On bude tvoja obilna plaća na nebesima.

C. B.

U SPOMEN NAŠEM DUHOVNIKU

Medju mnogim organizacijama, okupljenih oko dominikanskog samostana u našoj dragoj Koloniji, postoji i organizacija kat. učenica. Zaslugom O. O. Dominikanaca, ove su organizacije liepo radile i ubirale plodove svog rada. Medjutim, došao je rat. Nastale su mnoge potežkoće, pa čak i borba za sam život, ali je naša ženska organizacija i dalje radila s mnogo volje i požrtvovnosti. Da neka organizacija uspjeva, važno je, da ima vriednog vodju i agilno članstvo. A mi smo uviek imale dobre i požrtvovne duhovnike.

U posljednje vrieme vodio nas je prior samostana veleč. O. Manes Karninčić. Kad se je prvi put pokazala njegova simpatična osoba na našem sastanku, nismo ga još poznavale. Pune znatiželje pitale smo se: »Kakav je naš novi duhovnik; hoće li nas zadovoljiti; što će nam dati?« Nadale smo se, da smo i ovaj put, kao i uviek, dobile vriednog duhovnika. Sastanak za sastankom je prolazio i mi smo ga sve bolje upoznavale. Bio je to uzor duhovnika. Uviek razpoložen i spreman pomoći. Mnogo je radio na izgradnji naše ličnosti. Želio je, da od nas stvori buduće katoličke majke i intelektualke. S mnogo volje i ljubavi vodio nas je putem istine k našem idealu — Kristu.

Bio je svestrano naobražen, pa se je rado odazvao našoj želji, da uz vjerske stvari oplemenjuje naš duh i znanjem s područja umjetnosti i književnosti. Nije bilo stvari ni problema, kojeg ne bi znao riešiti. Kada je slušao naše brige i potežkoće, tješio nas je i bodrio, da ne klonemo na životnom putu. Zar je onda čudno, da je brzo osvojio naše mlade duše? I ako je kao prior samostana imao mnoge dužnosti, uviek je za nas našao vremena. Nikada mu nismo smetale, kada bismo došle moliti ga za savjet. Naprotiv često je govorio, da premalo vremena posvećuje našoj organizaciji.

I upravo u času, kad smo odlučile, da ćemo pojačati naš rad, kad smo htjele provesti neke male reforme za bolji uspjeh organizacije, izgubile smo ga. Bilo je to 22. veljače, na sam pokladni utorak, prigodom bombardiranja Zagreba, kada su stradali toliki nevini životi. Dan prije, posljednji je put dobri naš duhovnik razgovarao sa svojim članicama, a da nismo ni slutile, da ćemo ga već sutra izgubiti. Kad smo se sutradan vratile iz škole ili ureda kući, dobri je naš duhovnik već smiren ležao u samostanskoj kapeli.

Naša je bol neopisiva, ali, predane u volju Božju, nismo klonule. Uvjerene smo, da nas naš duhovnik ne zaboravlja ni pred priestoljem Božjim i da smo u njemu dobile dobrog i moćnog zagovornika. Uviek ćemo ga se sa zahvalnošću sjećati, a najbolji dokaz naše ljubavi prema njemu je čvrsta odluka, da ćemo uviek provoditi u život ono, što nas je on učio.

Neka je slava i vječni spomen našem dobrom i nezaboravnom duhovniku.

M. T.

† O. ANĐELKO ORLANDINI

Najtragičniji je baš njegov slučaj! Je li ikad pomislio, podižući svoje životno djelo, da će ga ono pokopati? Toliko je energija u nj uložio, sve svoje umne, moralne, diplomatske sposobnosti na njemu izcrpio, i želio je mirno u njemu oči zaklopiti, ali to mu nije bilo dano. Sve žrtve i nastojanja nisu bila dovoljna, da učvrsti svoje djelo, trebalo je, da i svoj život i svoju krv uzida u njegove temelje, da ono, makar materialno srušeno, postane ono što je želio: središte i žarište dominikanskog života i apostolata u hrvatskom narodu. Većeg doprinosa za svoje djelo nisi mogao doprinieti nego što si doprinio, dragi plemeniti starče, pa možeš mirno počivati na mirogojskom groblju, gdje si našao mjesto za počivalište svoje braće i svoje, jer tvoja krv u temeljima Tvoga samostana nije uzalud prolivena. Iako si za života mislio drugčije, pa su Ti i zadnje rieči očitovale Tvoju skrb za samostan: »bilo bi mi žao, da nam sruše samostan«, sada, gledajući stvari u svjetlu vječnosti, vidiš i uživaš, kako je bila potrebita ova Tvoja žrtva baš za Tvoje djelo.

Rodio se preč. Orlandini 10. II. 1866 — dakle je bio navršio pred par dana sedamdeset i osam godina — u Pučišćima na otoku Braču od dobrih kršćanskih roditelja s mnogobrojnom djecom. Osjećajući poziv u svećenički redovnički stalež bi primljen od Mnogo pošt. O. Matijace u sjemenište na Bolu, gdje je odmah očitovao svoje liepe sposobnosti i napredovao u mudrosti i dobroti. 1884. zaodjene se bielom haljinom sv. Dominika i 10. XI. 1885 položi sv. zavjete. U Dubrovniku je nastavio bogoslovskim studijem, pa je 18. VII. 1889. zaredjen svećenikom i svečano u rodnom mjestu Pučišćima odpjevao prvu sv. Misu. Za vrieme svojih nauka osobito se zanimao za muziku, pa se je liepo izvježbao na klaviru, harmoniju i orguljama, te je poslije po različitim samostanima bio orguljaš, a imao je krasan sonoran tenor, pa je svojim glasom i do krajnih granica života slavio Boga pjevanjem. Kao mladi svećenik bio je najprije u Splitu posvetivši se propoviedanju pod izvrstnim učiteljima Mnogo pošt. O. Lujom Matijaca Starijim i O. Jordanom Zaninovićem, poznatim književnikom, a kasnije i hvarskim biskupom. Bili su to riedko naobraženi otci, uzornog

redovničkog života ,koji su najozbilnije shvaćali propoviedanje rieči Božje, pa se spominjem, kako mi je pokojni pripoviedao, kakvi je novicijat morao proći prije nego bi se popeo na propoviedaonicu. Morao je najprije sastaviti propovied, koju su oni pregledali i sa sadržajne i formalne strane. Tako popravljenu morao je naučiti na pamet, a onda je pred njima izreći kao da je govori na propoviedaonici. Oni su ga onda upozorili na razne izgovorne i mimičke pogreške, i tek onda je mogao stupiti pred javnost. Zahvaljujući naravnom govorničkom daru i samom glasu, on se brzo usposobio za odličnog propoviednika rieči Božje, pa je slovio kao jedan od najboljih drugova pok. Otca Miškova. Propoviedao je talijanski i hrvatski po svim dalmatinskim mjestima u korizmi adventu i drugim prigodama, a kao pučki misionar obašao je osobito Slavoniju i Bosnu.

Radi njegovih upravnih sposobnosti brzo su mu povjerene različite službe u provinciji, pa postaje starješinom ,priorom po različitim samostanima provincije. 1916. putujući na provincijalno vieće u Dubrovnik doživljuje torpediranje parobroda izmedju Hvara i Korčule, koje označuje, možemo reći, svršetak njegovog propoviedanja, a početak njegovog velikog upravnog djelovanja.

1920. na provincijalnom kapitulu u Dubrovniku izabran je provincijalom dalmatinske Dominikanske provincije, pa tu službu vrši susljedice tri puta kroz 12 godina. Možemo reći, da njegov provincijalat znači prekretnicu u poviesti naše provincije.

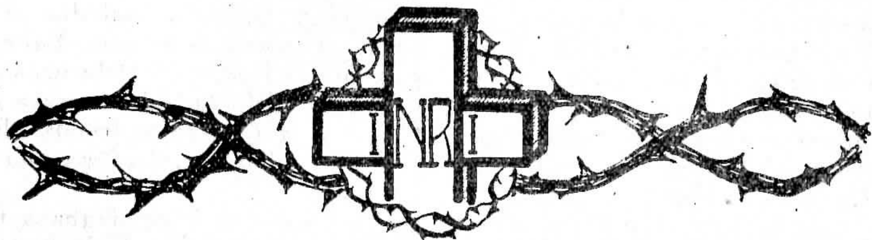
Bilo je to u ono tmurno poslijeratno doba, kad je vihor zahvatio i samostane, osobito sjemeništa, pa ona skoro opustjela. Ostalo je u Dubrovniku samo par bogoslova, a novicijat pust. S druge strane, financijalno stanje provincije bilo je očajno. On se odlučuje na odvažan korak. Zatvara bogosloviju u Dubrovniku i 7 nas filozofa i bogoslova šalje na studije u inozemstvo. Svojom spretnošću i zauzetnošću uredjuje naše uzdržavanje u Rimu. Četvoricu mladih otaca šalje na studij filozofije u Friburg u Švicarsku, a o. Viculina na glazbene studije u Klosternaeburg. Opustio je za čas i Dubrovnik i Bol. Otci se posvećuju samo misionarenju i propoviedanju i misije s 3—4 para misionara krasno cvatu i razvijaju se. Dok mladji naraštaj stiče temeljitu i široku naobrazbu u svietu, on im po malo priprema mjesto rada kad se povrate sa studija. Počinju velike akcije provincije. Prva počinje raditi i razvijati se gimnazija na Bolu, koja se pod spretnim vodstvom O. Andjelka Rabadana razvija u prvoklasni zavod. 1928. otvara se ponovno bogoslovija u Dubrovniku, pojačana mladim silama, koje su se povratile iz inozemstva, a povećana brojem djaka, koji dolaze iz gimnazije u Bolu. Samostan se i crkva u Dubrovniku popravljaju. Samostan u Gružu se uredjuje i nadogradjuje, a crkva i samostan u Splitu se preuredjuje. Istina, on sam sve to ne izvodi, ali on savjetuje, upućuje, potiče i podržava u svojim nastojanjima mladje, poletne sile.

No glavno, životno njegovo djelo jest dolazak Dominikanaca u Zagreb i podizanje i uredjenje samostana u Maksimiru. Koju je on

tu poduzetnost pokazao, kakve sve žrtve doprinio, kakve sve vrline i sposobnosti očitovao, to nije težko naslutiti. Podignuti i urediti onako veliki i liepi samostan, a ne imati ni novčića u džepu, dapače je provincija bila i zadužena, dokazuje njegovu spretnost i okretnost, kojom je znao zainteresirati sve odgovorne faktore i skupiti i po domovini i širom svieta potrebiti novac. Uobće je O. Orlandini puno putovao, te je obašao možemo reći čitavu Evropu. Kud god je došao svojim nastupom i svojom osobnošću sve je osvajao. Osobito je znao uvjerljivo prikazati svoje osnove i potrebe i doprieti do srca ljudi. Bio je zato za njega veseli i veliki dan 8. svibnja 1927., kad je njegov veliki dobrotvor, pk. nadbiskup Dr. Ante Bauer, otvorio i blagoslovio zagrebački samostan, i tako se opet u srce Hrvatske povratiti bieli otci Dominikanci. Odsada on bdije nad svojim mezimčetom, uredjuje ga i unapredjuje, potiče i pomaže svaku plemenitu akciju njegovih članova, veseli se kao malo diete svakom njegovom napredku.

Poslije trećeg svršenog provincijalata postaje samostanskim starješinom, a kad je samostan podignut na prioralni samostan odlukom Preč. Otca Generala, postavljen je i njegovim prvim priorom. Po svršenom prioratu ostaje u Zagrebu i uživa zasluženo stanje mira.

Kroz cieli svoj život Preč. Otac Orlandini uživa krepko zdravlje, samo na ušima pobolieva. Zadnjih godina često i težko pobolieva, ali brižnim marom liečnika, častnih sestara i braće prebrodjuje svoje bolesti, pa se u zadnje vrieme liepo oporavio, osim što sve slabije čuje i vidi. Sa svim tim on pomljivo prati sve dogadjaje u svietu, provinciji i samostanu, pa je svojim savjetima i životnim izkustvom pri ruci starješinama. Povlači se sve više u sebe, moli, pripravlja se na smrt, pa često zna izjaviti pred mnogima, koji su mu u bolesti skrivali teško stanje, da on zna svoje težko stanje, da se ni najmanje ne uznemiruje, da je spreman na smrt. I zato ga, makar onako naprasna, smrt nije zatekla nepripravna, već joj je on pošao veseo u susret pitajući blagoslov i odriešenje od svoga starješine. I umro je dragi naš O. Orlandini. Kod svih, koji su ga poznavali, ostavljao je svojom vanjskom pojavom i svojom izgradjenom ličnošću odličan dojam. Sigurno su dragi Bog i sv. Otac Dominik primili svog vjernog slugu u vječne domove, da ga nagrade za tako liepa i velika djela, koja je učinio na njehovu slavu. Počivao u miru Božjem! **S. B.**

PLEMENITA ŽRTVA DIVLJAČKOG PODHVATA

(Na uspomenu drugu, bratu, i prijatelju **O. Angjelku Orlandiniu**)

Na 22. veljače divljački napadaj iz zraka na naš mili Zagreb kao da je, nekim usudom vodjen, morao dirnuti dvie najveće dragocjenosti našega grada, dvie jake utvrde katoličanstva: dva samostana dvaju bratskih i starih Redova: svetoga Frane i svetoga Otca Dominika. Okomio se je orkan na najstariji samostan u gradu, koji po predaji, potječe još od samoga serafskog osnivača, i na najmladji, koji potječe od angjelskoga Otca **Angjelka Orlandinia.** Dok su, čudesnom voljom Providnosti, bili poštedjeni životi sinova svetog Frane, Providnost je dopustila, da pod ruševinama Dominikanskoga samostana ugasnu toliki vriedni životi, a medju njima i život onoga Angjeoskog osnivača, koji je bio već zreo za krunu vječne slave i vječne radosti. Providnost je htjela da on, Otac Angjelko, bude ona žrtva, čista i bez mane, koju je tražila vječna Pravda za izpaštanje naših grieha. Da žrtva bude u istinu Bogu ugodna, mora da bude izabrana, **sine macula.** Svak ne može biti žrtva dostojna, da se Bogu prikaže.

Otac Angjelko je bio odredjen da to bude. Cieli njegov redovnički život, za punih 60 godina, je težio za usavršavanjem samoga sebe, da se u odlučnom času nadje **mundus et sine macula.** Svojim životom se je pripravljao za žrtvu. I dan 22. veljače je dokaz pred cielim svietom da je on to bio zreo za žrtvu. Providnost je odredila u svojoj neizmjernoj dobroti, da ne pristupi u vječno prebivalište sam, nego mu je odredila i dostojnu pratnju, kao najveću prelatsku asistenciju, da ga prati u slavi, koju je Dragi Bog odredio onima, koji ga ljube: **quam repromisit Deus diligentibus se.**

Ove misli su me utješile nakon prvog udarca, što sam osjetio nad strahotom, koja se bješe strovalila na Zagreb, na pokojnikove brojne štovatelje, i na mene, njegova najstarijega i najvoljenijega druga i prijatelja. Liepo je umrieti na bolestničkoj postelji, okriepljen Poputbinom nebeskom, okružen viencem Braće i praćen molitvama za umiruće! Ali to je smrt obična, nije u tomu nikakva žrtva za izpaštanje. A Otac Angjelko je živio, da bude žrtva pred Bogom, odabrana i dostojna. I tu je doprinio. Dragocjena je njegova smrt pred licem Gospodinovim!

Dragi moj Amancijo, spomeni me se pred priestoljem Svevišnjega, da budem vriedan koristnik tvoje žrtve. Do skora vidjenja!

Don Kerubin Šegvić.

† O. JORDAN VICULIN

Popularan je bio naš O. Jordan. U kojim krugovima nije bio poznat? Valjda nema svećenika u nadbiskupiji zagrebačkoj, koji ga nije poznavao. A gdje se nije čula njegova zvonka apostolska riječ? Kamo on nije progurao svoj »Misijski Vjenčić«, svoj molitvenik »Gospina Krunica«, svoj »Kalendar Gospine Krunice?« U kojem družtvu nije bio liepo i dobro vidjen i primljen veseli i družtveni O. Jordan? Sigurno je on izmedju svih dragih pokojnika izazvao najviše saučešća i žalosti medju širom javnosti. Bio je naš O. Jordan jedna silna energija, kojoj nije ništa bilo težko i nepremostivo, na što se je stavio, koja je dospjela na sve što si je preduzeo.

Rodio se O. Jordan 16. IX. 1893. u krasnom kaštelanskom zaljevu u divnom Kaštel Lukšiću, koji je dao toliko odličnih i vriednih svećenika i redovnika, a posebno dominikanaca. Kao mladi dječarac sa svojom crvenom kapom polazi u Dominikansko pitomište na Bolu, gdje svršava nižu gimnaziju, a onda prelazi u Dubrovnik, gdje se oblači bielom haljinom dominikanskog Reda, svršava višu gmnaziju, uči filozofiju i teologiju, te u ratnom vihoru 23. VII. 19;5. bude zaređen za svećenika u Dubrovniku, a pjeva prvu sv. Misu u rodnom mjestu. Radi njegovih sposobnosti određuju ga starješine za lektora sv. bogoslovlja koji izpit polaže 1918. god., da onda prihvati predavanje filozofije na Visokoj bogoslovskoj dominikanskoj školi u Dubrovniku. Kada Visoka škola 1920. za par godina prestaje radom radi malog broja učenika, koji polaze na studij u inozemstvo, godinu dana ide u Klosterneuburg blizu Beča da se usavrši osobito u crkvenoj glasbi, a onda se stavlja sa svom mladenačkim dušom na propoviedanje i misionarsko zvanje, koje skoro nikada ne prekida sve do konca života. Do 1930. boravi u Dubrovniku, odakle polazi širom domovine, da propovieda riječ Božju, dok 1930. ne bude premješten u Zagreb, gdje će tek razviti svu svoju apostolsku djelatnost.

Ovdje se O. Jordanu otvora široko polje rada. On misionari po cieloj nadbiskupiji, svake godine grmi na Mariji Bistrici, ekskurira svugdje gdjegod je tražen, izpovieda i drži duhovne vježbe i predavanja, širi bratovštinu i pobožnost Presv. Krunice pravim žarom sina sv. otca Dominika. Životno je njegovo zvanje propoviedanje i misijonarenje, pa traži sve moguće načine, da razvije i usavrši dominikanske misije da poluči što viši i trajniji njihov uzpjeh. Zato piše po glasnicima i listovima sastavlja »Misijski vjenčić«, koji će nastaviti misije u narodu i poslije odlazka misionara iz župe, priredjuje novi »Priručnik dominikanskih misija«, kojim želi, da što bolje organzira pripravu i obavljanje misija. Ali on očekuje kao pravi sin sv. Dominika uzpjeh misija i preporod naroda preko Marije, Kraljice sv. Krunice, te je on njezin gorljivi apostol. Ustanovljuje za svake misije bratovštinu krunice, propovieda o njoj, piše o njoj, njezinoj vriednosti i suvremenosti, sastavlja molitvenik »Gospine Krunice«, širi njezin glasnik, spretno uredjuje i s riedkom energijom širi »Kalendar Gospine Krunice«, želi i nastoji, da se proširi i podigne njezino svetište u Zagrebu, organizira hodočašća i proštenja u njezino svetište u Zagrebu, prigodom svečanog krunjenja Majke Božje Bistričke skuplja i poklanja zlatnu krunicu Bistričkoj Majci, a kad je ona ukradena, skuplja i dariva drugu, vodi k njoj hodočašća, komponira pjesme u čast Kraljice Presv. Krunice, osniva i vodi Središnjicu kruničarskih družtava u Zagrebu, sastavlja i štampa »Priručnik« kruničarskih družtava, vodi kruničarsko družtvo djevojaka, osniva i riedkom energijom vodi kruničarsku glasbu u Maksimiru, dok napokon ne preuzme i samu akciju za gradnju njezina svetišta u Maksimiru. A kada Preuzvišeni nadbiskup hoće, da uvede živu Krunicu u nadbiskupiji on mu je desna ruka, a zadnje mu je djelo štampanje i korektura »Krunice« kao razmatranje i ustmena molitva, koja je sad štampana, koju je Preuzvišeni preveo, a on je sve tehničke poslove oko štampanja izvršio i predgovor napisao. Napokon je sastavio i priredio za štampu samostalno djelo, propoviedi u čast Majke Božje po Presv. Krunici, koje će, nadamo se, izaći kao njegovo posmrtno djelo. Uistinu žarki i neizcrpivi apostol Marijine Krunice.

Ali nije sve to još izcrpilo njegove energije. Pri ruci je nakladi »Istine« pri izdavanju njezinih časopisa i edicija. Pregledava i preradjuje prema njemačkom »Duh dominikanskog reda«, koji i štampa.

No ima još jedno polje koje je uviek okupiralo i zanosilo našega O. Jordana. Bila je to glasba. Još kao sjemeništarac, samouk, uči razne instrumente, osobito tamburicu, pa je skoro u tome i virtuoz. Organizira i vodi tamburaški zbor »Akvinca«, koji podiže na zamjernu umjetničku visinu. On s njime izvodi prvoklasna umjetnička djela, koje sam priredjuje za tamburice. Tako je priredio za tamburice uverturu »Porina«, »Traviate«, »Trovatora«, »Aleluja«, iz Händelova oratorija Mesija. Publika je u Dubrovniku zanesena i preradbom i izvodjenjem, ali kritika predbacuje, da to nisu komadi za tamburicu, jer da tamburica nije instrumenat podesan za izvodjenje takovih umjetničkih djela. O. Jordan na to ustaje i brani po časopisima protivnu tezu. Dok je boravio u Dubrovniku radi puno u crkvenom zboru. Poslije pohadjanja glasbene škole u Klosterneuburgu on se još više bavi crkvenom

muzikom pa je oduševljeni pristaša i radnik na Cecilijanskom pokretu. Komponira pjesmu i molitvu mladih Kruničara a i u hrvatski »Kantual«, koji je izdao »Vienac«, ulaze njegove kompozicije, medju kojima i ona vrlo popularna »Kraljice svete Krunice«. Uz druge kompozicije ostavio je u rukopisu krasnu kantatu »Magnificat«, koja će još bolje utvrditi njegov muzički glas i talenat.

O. Jordan je bio oduševljeni pristaša kat. pokreta, pa je bio jedan od osnivača dominikanskog bogoslovskog zbora »Akvinac«. U Dubrovniku je s drugim katoličkim radnicima osnovao i uredjivao dubrovačku »Narodnu Sviest«, u kojoj je vodio oštru borbu s protivnicima katolicizma i hrvatstva. Znao je on često pisati u našim katoličkim časopisima.

Napokon je O. Jordan bio uviek izpravan i dobar Hrvat, pravi sin svoga naroda, koji je s njime dielio vesele i žalostne dane, koji je sve svoje riedke energije upotrebio za dobro, napredak svoga naroda. Bio je pravi član vitežkog Reda braće hrvatskog Zmaja pod imenom Zmaj biranjski. Vitežki Red Hrv. Zmaja održao je krasnu komemorativnu sjednicu njemu u počast.

Težko nam je zamisliti, da dragoga našega O. Janka nema medju nama, i da je tako jadno poginuo, dok je još bio u naponu svoje snage i snova. Bogu se dragom svidjelo da ga uzme k sebi. A sigurni smo, da je Majka Božja, Kraljica sv. Krunice, primila pod svoj plašt svoga vjernoga slugu, koji je tako žarko širio njezinu slavu i Krunicu, da ga nagradi blaženim gledanjem svoje i Božje slave. Počivao u miru Božjem, naš dragi i nezaboravni O. Jordane. *B.*

† O. SERAFIN LUPI

O. Serafin M. Lupi rodio se je 4. XII. 1912. u Starom Gradu na Hvaru. Kad mu je bilo 6 godina umre mu otac, a njegova dobra majka svojski se posveti njegovom uzgoju.

Nakon svršene pučke škole, o. Serafin je polazio gradjansku školu u svom rodnom mjestu, a napokon je nastojanjem vlč. o. Luje Matijaca prešao u klasičnu gimnaziju i bio primljen u dominikansko pitomište u Bolu na Braču. Tu je radi svoje vesele naravi, družtvenosti i naivnosti, te osobite nadarenosti, brzo stekao simpatije svih drugova. Naročitu je sklonost u naucima pokazivao prema jezicima, te je već kao višeškolac izmedju ostalih jezika učio i arabski.

Pun mladenačkog zanosa, poslije gimnazijskih nauka, udje u novicijat, gdje se je iztakao pobožnošću, požrtvovnošću te redovničkim obsluživanjem. Položivši redovničke zavjete bi poslan od starješina u Graz, da tamo studira filozofiju. Tu se svojski posveti naukama, a slobodno vrieme upotrebi učenju jezika i crkvene glasbe. Kako sebi u učenju nije znao staviti granica, to je napornim radom pokvario sebi zdravlje i dobio slom živaca. Ta je bolest skrenula tok njegova života, jer je morao prekinuti nauke i vratiti se u domovinu na oporavak. Oporavivši se, nastavi nauke na dominikanskom filozofijsko-teologijskom učilištu u Dubrovniku, gdje ih i dovrši, te bi zaredjen za svećenika 22. VII. 1935.

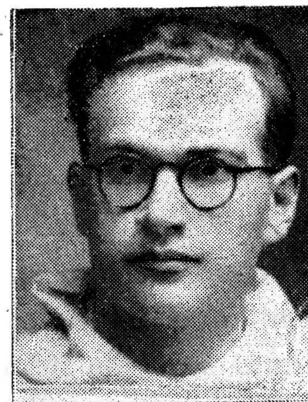
Kao mlad svećenik dodje u Zagreb, gdje je do svoje smrti obavljao katehetsku službu na pučkim i stručno produžnim školama i to najprije kao honorarni, a poslije kao stalni vjeroučitelj. Koliko su mu školske dužnosti dopuštale, neprestano je obilazio okolišnje župe pomažući i zamjenjujući gg. župnike. Iako je bio uviek zaposlen, ipak je znao naći vremena i za nauk. Da zadovolji želju za naukom, upisao se je i na univerzitet, odabravši germanistiku s klasičnom filologijom. Neprestano je učio i radio, te je svaku minutu izkorištavao za učenje raznih jezika. Jezike je učio do zadnjeg dana svog života. Znao je osim svog materinskog hrvatskog jezika, slovenski, češki, poljski, ruski, bugarski, talijanski, francuski, španjolski, portugalski, madjarski, holandijski, njemački, englezki, latinski, grčki, hebrejski i arabski, a možda i još koji. Bio je žalostan,

da se nije mogao posvetiti sv. Pismu, a uviek se je nadao, da će mu to jednog dana biti moguće, te se je uza svu svoju zaposlenost neprestano na to ozbiljno pripravljao. Bio je uvjeren, da će mu se ta želja izpuniti. Nije mu se na žalost izpunila, jer je poginuo nenadanom tragičnom smrću prigodom zračnog napadaja na grad Zagreb 22. veljače 1944, kad je imao 31. godinu, 2 mjeseca i 18 dana.

Za vlč. o. Serafina Lupi možemo kazati da ga je izjedala revnost za slavu Božju i spas duša. Za sve je nalazio vremena, jer vrieme nije nikada uzaludno gubio. Iako je bio skroz na skroz zaposlen bilo školom, bilo ostalim službama, koje je obavljao, rado je pomagao kao prefekt kod uzgoja mladeži u dominikanskom konviktu »Kažotić« te kod izdavanja knjiga u dominikanskoj nakladi »Istina«. Uza svu svoju zaposlenost pripravljao se je i na znanstveni rad, a njegova suradnja u reviji »Duhovni Život« časopisu »Gospina Krunica«, »Kalendaru Gospina Krunica« i »Hrvatskoj Enciklopediji« kao i prievodi raznih igrokaza i beletrističkih članaka iz njemačkog, francuzkog, španjolskog i talijanskog jezika mogu se smatrati predznacima njegovog budućeg znastvenog rada, što ga je obećavao. To isto možemo kazati i o prievodu Marulićevog djela: De institutione bene beateque vivendi«, što ga je počeo prevoditi i nedovršena u rukopisu ostavio. Mnogo je obećavao svojom sposobnošću i izobrazbom, a ostavio nam je samo trajnu uspomenu na sebe u svojoj pismenoj ornamentici, koju je rasijao po svim dominikanskim samostanima. Kao redovnik i svećenik uviek na svom mjestu, a osim toga veseo i razpoložen tako, da je svojom duhovitošću znao razveseliti cielo družtvo. Kao kateheta bio je silno obljubljen od djece. Bio je njihova simpatija. Sav je njima pripadao i njima se posvećivao. S njima je radio u školi i van škole, te ih je učio i zabavljao pjevanjem, priredbama i izletima. Kako je znao liepo crtati i divno pjevati, to je svojim crtanjem u školi kao kateheta na ploči, a svojim pjevanjem u crkvi oduševljavao malo i veliko. Škola je odzvanjala njegovim milozvučnim glasom, a crkva njegovim divnim pjevanjem. Propoviedao je živahno i praktično, a njegove bi rieči prodirale do srdca. Vrlo rado je izpoviedao, te se svim silama zalagao, da što više duša privede Kristu. Bio je pri ruci svakome, koji je trebao njegove pomoći, te je više puta doprinio uzpjehu same stvari, a da zato nije tražio druge nagrade osim Krista, kojemu je svim silama služio. Mnogo je suradjivao i doprinio za uzpjeh kruničarskog hodočašća u Rim prigodom izbora sv. oca Pape Pija XII. 1939., te euharističkog kongresa u svom rodnom mjestu, Starom Gradu na Hvaru, godine 1940. Pomogao je, gdje je vidio, da može svojom pomoću koristiti, te se je znao žrtvovati više puta i na štetu samoga sebe. U miloj i nezaboravnoj uzpomeni uviek će ostati svima onima, koji su ga poznavali, a njegov grob će uviek resiti svježe cvieće, koje će neprestano donositi njegovi štovatelji, a na osobiti pak način njegova dobra i draga školska djeca, koja nikada ne će zaboraviti svog dobrog katehetu o. Serafina Lupi.

F. K.

† O. ROBERT KARNINČIĆ

Miran, tih i povučen, ponio je sobom u grob naš dragi O. Robert, možda više tajna, nego ijedan od poginulih drugova. Poznavali smo ga i nismo ga poznavali. Imao je on svoj osebujni nutarnji sviet, u kojem se sam slobodno kretao. Osjećao se dovoljno jakim, da sam sebi crta životni pravac.

Još prije gimnazijskih godina, izabrao je on sa svojim vjernim drugom O. Manesom, svoje buduće zvanje. Odlučili su jedan i drugi postati dominikanci. Ostali su vjerni svojoj odluci sve do onog časa, dok ih Bog i sv. Dominik nije skupa u isti čas pozvao k sebi, da ih kao dobre i vjerne sluge nagradi za trud oko širenja Njegove slave.

Rodio se je O. Robert 31. ožujka 1912. u Bolu na otoku Braču. Niže gimnazijske razrede svršio je na dominikanskoj gimnaziji u svom rodnom mjestu. Dalmacija, poznata svojim prirodnim djepotama, ostavila je u njegovoj duši mnogo liepih utisaka. Priroda ga je veselila, a nadasve je ljubio more, za kojim ga je u dalekom svietu mučila neodoljiva čežnja. Više razrede gimnazije svršio je u Dubrovniku na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji, gdje je i maturirao. Osobitu je sklonost pokazivao za proučavanje prirode, pa se je već kao gimnazijalac počeo zanimati za zbirku iz zoologije i botanike.

Godine 1930. primio je na sebe dominikansko odielo. Nakon godine dana kušnje, i opet je potvrdio svoju odluku iz najmladjih godina, da će postati dominikanac. Na dominikanskom Učilištu u Dubrovniku započeo je više bogoslovne nauke, nastavio ih je u Belgiji (Louvain), a dovršio u Njemačkoj, gdje je i promaknut na čast Lektora bogoslovlja.

Godine 1938. prikazao je prvi put Bogu Nekrvnu žrtvu u svom rodnom mjestu. Radi ratnih prilika nije se mogao ponovno vratiti u Njemačku, već je poslan na zagrebačko Sveučilište, da se usposobi za profesora prirodnih nauka. Velikim marom prihvatio se rada i nauke. Upravo je spremao zadnji izpit, kojeg je u najskorije vrieme imao položiti. Nadao se brzo završiti svoje nauke, pa da započne radom za Boga i narod, a evo, svršio je svoj mladi život u 32. godini, prije nego se nadao.

Njegova smrt težko je pogodila našu Provinciju, bolno je odjeknula u krugu njegovih prijatelja, a nadasve je ucvilila njegovu tužnu majku. Sirota! ovo joj je druga žrtva ovog rata. Prigodom prvog zračnog napadaja na Split, poginuo joj je jedan sin, a još se od tuge nije ni primirila, kad joj od prvog zračnog napadaja na Zagreb pogine tragičnom smrću i drugi sin.

Dragi O. Roberte, mnogima si bio desna ruka, a sada na njih gledaj s neba i pomaži im svojim molitvama. U trajnoj uspomeni ostat ćeš kod svoje redovničke braće, koja će se moliti Bogu, da udieli vječni pokoj tvojoj plemenitoj duši. Počivaj u miru!

C. B.

U Božjoj su ruci duše pravednika. Nikakva muka ne može ih se dotaći. U očima ludjaka čini se, da su mrtvi. Preminuće njihovo drži se za nesreću. I raztanak njihov s nama kao uništenje. A ONI SU U MIRU. Jer iako su bili mučeni po mišljenju ljudi, ipak je bila nada njihova puna bezsmrtnosti. Iza kratka vremena muke dobivaju veliku sreću; jer ih je Bog samo kušao i našao ih da su je već dostojni. Kao zlato u peći kušao ih, i primio ih kao žrtvu paljenicu. Zasjat će jasno u vrieme suda. Oni će prolaziti kao iskre kroz trsku. Vladat će nad pucima i gospodovat će nad narodima. Kralj je njihov u vieke Gospodin. Koji su se uzdali u njega, spoznat će istinu; koji su bili vjerni ostat će kod njega u ljubavi: jer će odabranici njegovi postići milost i milosrdje.

Pravednici živu u vieke. Plaća je njihova u Gospodina, i briga je za njih u Najvišega. Zato će primit iz ruke Gospodnje kraljevstvo krasote i krunu ljepote.

Knjiga Mudrosti gl. 3 i 5.

† O. HERMAN ANDROMAK

Za rana zanese njegovu mladu dušu visina oltara, blizina Božanstva. Providnost ga za neko vrieme ukloni od pogleda svieta, dok mu ga kasnije ne pokaza u punom sjaju njegova svećeničkog dostojanstva.

Rodio se u Kaštel Lukšiću 29. kolovoza 1914. god. Na krštenju primi ime Ivan. Pri početku školske godine 1925. ostavlja svoje kaštelanske krajeve, ostavlja otčinske suze, zagrljaj majke, zaboravlja dom otca svoga i ide u dominikansko pitomište u Bol na Braču. Tu je u gimnaziji svršio pet razreda gimnazije. Godine 1930. odlazi iz Bola i ulazi u dominikanski noviciat u Dubrovniku. Na dan redovničkog oblačenja uzima redovničko ime Herman. Na 30. kolovoza 1931. položi svoje privremene zavjete. Gimnaziju s izpitom zrelosti završio je na franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Dubrovniku 1933. god. Iste godine započe svoje više nauke na dominikanskom visokom filozofskom i teoložkom učilištu u Dubrovniku. God. 1934. prikaže Bogu svoje svetčane redovničke zavjete. A god. 1936. starješinstvo ga je posllao u veliko dominikansko učilište u Walberberg u Njemačku. Tu je na 27. srpnja 1938. god. zaredjen za svećenika. God. 1939. položio je na istom učilištu lektorat i povratio se u domovinu u svoju provinciju. Iste godine dodje na zagrebačko sveučilište, gdje se stavi na proučavanje fizike i matematike, te se tako spremao, da se kao nastavnik-profesor povrati radu na dominikanskoj gimnaziji. Ali mu iznenadna smrt prekine rad, ideale i život 22. veljače 1944. Poginuo je pod ruševinama dominikanskog samostana u Zagrebu, koji je bio tako težko pogodjen od bomba prigodom prvog zračnog napadaja na Zagreb.

Pokojni O. Herman Andromak bio je čovjek osobitih sposobnosti. Imao je posebni dar za matematiku, koju je mnogo proučavao. A svojom uzornom marljivošću i uztrajnom energijom još je više usavršavao svoje prirodne darove. Knjigu je prijateljski ljubio. Ograničavao je odmor, pa čak i san, samo da se može što više baviti naukom.

Rezultate tog svog mara pokazao je još tada, kad je kao student-klerik bio u Njemačkoj na naukama te na njemačkom jeziku tiskao

svoj prvi rad: »Ist die Ausstelung des Fermatproblems richtig«. Nešto kasnije izradio je i svoju tezu: »Philosophica consideratio theoriae relativitatis Einsteinianae« s kojom je postigao čast lektora.

I ako se marljivo bavio fizikom i matematikom, svoj je pravi nauk, filozofiju i teologiju, nada sve cienio. Uviek su mu na prvom mjestu stajali priručnici iz filozofije i teologije, koje je često listao. Za svako pitanje, o kojem se razpravljalo, htio je znati zadnje rezultate znanosti, i ne bi mirovao dokle god ne bi našao pravo rješenje, pa makar ga zatekla ponoć uz knjigu ili prošlo čak i po više dana u tom marljivom traženju. To mu je bila jedna od glavnih oznaka kroz sve godine njegovog školskog rada. I crkvene je ceremonije i obrede odlično poznavao. Često je govorio, kako je nama glavno i bitno baviti se filozofijom, teologijom i apostolatom, kako to kaže i sama lozinka dominikanskoga reda. Zadnjih je dana izrazio želju, kako bi rado, iza ovoga rata, održao u svom dragom Lukšiću niz propoviedi, te duhovno obnovio i preporodio svoje rodno mjesto. Što nije mogao svojim riečima, moći će sigurno sada svojim molitvama.

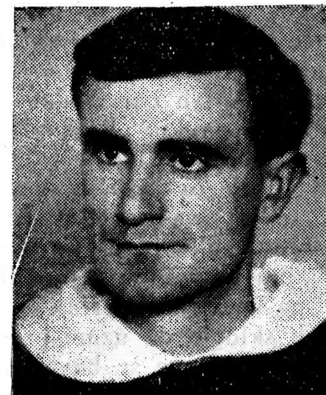
Pokojni O. Herman Andromak imao je osobitu pobožnost prema Bl. Dj. Mariji. Stoljetna tradicija reda — moljenje časoslova u čast Majke Božje — i za njega je bila svetinja, i ako na to nije bio dužan. Svaki dan, uz svoje svećeničke i redovničke dužnosti i ozbiljni nauk, molio je časoslov Bl. Dj. Marije.

Sigurno je ovoga dana iza zadnje svoje svete Mise, koju je uviek pomnjivo i pobožno govorio, izmolio u koru posljednji put na ovome svietu Noćnicu Pohvale časoslova Majke Božje. Ostale pak dielove Marijina časoslova nastavila je njegova svećenička duša na drugome svietu. — Ako je samo jedna Zdravo Marija toliko milosti izprosila, toliko pomoći i utjehe zadobila, što onda istom nije postizavao pokojni O. Herman, koji je svagdano pobožno i nebrojeno puta s Gabrielom Arhandjelom u svojim molitvama veličao i pozdravljao Majku Božju s Njezinim svetčanim pozdravom Zdravo Marija, Marijine su svete uši svagdano rado slušale njegove srdačne pozdrave pohvale i molitve. Marijine su ga svete oči svagdano promatrale. Marijine su svete ruke svoga revnog štovatelja svagdano majčinski blagoslivljale. Bio je podpuno uvjeren i osvjedočen, da svoje, bilo naravne ili nadnaravne darove i milosti, koje je primio duguje svome Bogu i Mariji. To je jasno izrazio, kad je na svetim slikama, koje je dielio kao uspomenu na svoje svećeničko redjenje i svetčanu svetu Misu, postavio izreku iz svetoga Pisma: »Primio sam, Bože, milosrdje Tvoje u hramu Tvojem!« (Ps. 47/8.)

Dragi O. Hermane! Kako si nas prerano ostavio! Ali, Ti nisi umro svojem Redu ni svojoj Provinciji, jer će im Tvoje molitve i Tvoja žrtva i Tvoja mlada svećenička krv izprositi od Boga ljepšu budućnost. A možda će i koja mlada, idealna duša shvatiti težki položaj naše Provincije, te dohrliti u naš Red i dostojno izpuniti prazninu, koja je tvojom tragičnom smrću nastala.

A. H.

† O. BRANIMIR KORAĆ

Bio je prvi dominikanac iz Hercegovine. Sjećam se još danas prvog susreta u gimnaziji. Imao je tek trinaest godina, a na licu mu se već tada zrcalila sva bieda hercegovačkog kraja. Velike i bistre oči pod gustim obrvama, stisnute ustnice na produljenom, mršavom licu govorile su o djetetu, koje se u ranom djetinjstvu mjesto bogatstva nagledalo samo oskudice. Bio je priprost u zahtjevima i nastupu. Malo je govorio, a mnogo mislio. Takav smo dojam dobili mi, njegovi drugovi, za prvih njegovih dana u gimnaziji. Ali smo istodobno opazili, da mnogo trpi. Bilo je to zastalno stoga, što se težko snalazio. Nije se ipak ni pokušao nagoditi sa svojim osnovama. Što je Bog posijao u njegovoj duši, htio je dovesti do oltara. Jer bilo je u njega već u početku mnogo poštenja i izkrenosti, kakve je lako naći u netaknutim selima hercegovačkih planina. Tamo grad nije uzpio okaljati izkrenost neizkrenošću, a poštenje sebičnošću.

Prva mu je godina doniela mnogo odkrivenja, ali mnogo i nostalgije i patnje. Razumljivo! Naivan, dobar i prirodan kao stado što ga je dotada čuvao na planini, čudio se svemu, što ga nije podsjećivalo na njegov rodni kraj. Moru, otocima, ladjama, velikim kućama, a nadasve svojim drugovima. Drugovima vjerojatno zato, što su ovi bili pretežno Dalmatinci. A u ovih je duša kao more, što miruje, a pod vjetrom se lako uzbiba. U njih su oči, ruke, noge i sva narav veseljem zapaljeni. Nikakvo čudo. To su djeca mora i sunca, a ne sinovi hercegovačkih planina, gdje je oskudica mlada lica več zarana prebojila u ozbiljne i patničke portrete. Radi toga se on našao u posve novom svietu, sredine i ljudi. Plakali smo i mi prvih dana za rodnom kućom, ali je on morao žaliti i kuću i rodni kraj. U toj prvoj kušnji, trnje nije uzpjelo zagušiti sveto sjeme, što ga je Bog bio posadio u njegovu dobru dušu. Ovdje se nije po prvi put očitovala čudnovata tajna svećeničkih zvanja: ona kliju, niču, cvjetaju i donose plod mnogo uzpješnije kod djece što su po životu i zanimanju slična siromašnoj nazaretskoj obitelji. Grad se, izgleda, rado uklanja ovakvim Božjim osnovama. Čini se, da je i na ovo mislio Spasitelj, kad

se javno pred narodom zahvaljivao svome nebeskome Otcu: »Zahvaljujem ti, Otče, što si ovo sakrio pred mudrima, a odkrio malenima«. U tom smislu treba shvatiti i njegovu neopozivu odluku da postane dominikanac.

Prolazile su godine u gimnaziji. On se medju nama snašao kao drug i brat. Vezivalo nas je sada mnogo stvari, a najviše zajednička namisao da postanemo dominikanci. To se i dogodilo. Bio je upravo rujan 1935. godine.

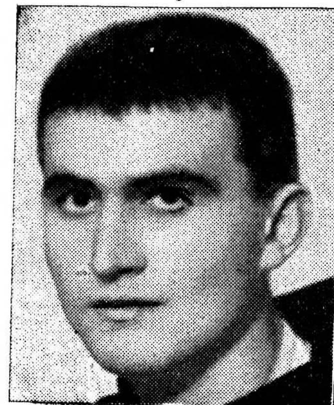
Od tog dana pa do dana njegove prve sv. Mise, koju je slavio godine 1941. mogao se na njemu odčitati isti dojam, koji nam je pružio kod prvog susreta u gimnaziji: Ozbiljan i pravedan, skroman u svakidašnjim potrebama, a nezasitljiv u nauku. Kad bi me netko upitao za sud, kazao bih sve o njemu samo ovo: bio je solidan. Kod bogoslovskih se nauka očitovao nadasve njegov kritički duh. Čini se, da je u tome bio od prirode tomist, jer je svakoj istini htio naći i razumsko obrazloženje. Sjećam se dobro, kako je preko predavanja često znao prekinuti profesore sa svojim pametnim primjedbama. U tome je već bio postao i popularan, pa smo ga nazivali filozofom. Možda ga je upravo ovaj kritički duh sklonio da uzme proučavanje iztočnih religija kao životno zanimanje. Nadasve se bavio islamskim pitanjem. Radi ovih njegovih zanimanja bio je poslan na sveučilište u Zagreb. Tu je za kratko vrieme polagao izpit za izpitom, a mi smo tó jedva i primjetili. Možda bi ga njegova skromnost bila dotle dovela, da primi u ruke doktorsku diplomu, a da mi to tek naknadno saznamo.

Bio je utorak, 22. veljače, oko 11 sati prije pode. On se spremao na sveučilište, da se potanje razgovara sa profesorima o svojoj doktorskoj radnji. Zračna ga je uzbuna spriečila. Poginuo je u podrumu s ostalom devetoricom. I ja ne znam što se mora više žaliti život ili takva smrt. Bio je to dan, ali je mnogo sličio na mrklu noć. Noć punu suza i baruta. Ležao sam i ja ranjen i podpuno zasut ruševinama, pa se ne usudjujem dalje mutiti mir naše poginule braće, koja sada počivaju na mirogojskom groblju. Jedno ipak ne smijem izostaviti: »Neka bude volja tvoja, Gospodine, kako na nebu tako i na zemlji«. Istina gorka i tragična, ali tko ju izgovori kao molitvu, donosi mu mnogo utjehe i nade. U toj tajni počiva život i vel. O. Branimira Koraća, mog neprežaljenog druga po školi i po prvoj sv. Misi. Ne ću nikad zaboraviti grozan i sveti čas, kad je on tri minuta prije nego što su počele padati bombe, mirno kleknuo, prekrižio se i oborio glavu. Nije zastalno slutio, da mu je to predigra smrti, ali je duboko osjećao, da se s Bogom dobro počinje i završava život.

Na mirogojskom groblju je sada mir. Taj mir uživaju i naša poginula braća. Njih nema, a mi smo još tu. Ne znamo, što nas čeka, ali, ako nam je Bog pridržao život, mi vjerujemo u obnovu naših srušenih samostana, jer je i krv mučenika bila sjeme kršćana.

Z. P.

† FRA TOMO ROGULJ

Neobičan je njegov poziv u redovnički stalež. Prvi njegov susret s dominikanskim Redom bio je u dominikanskom zavodu na Bolu gdje je molio, da bude primljen kao radnik zavodske bašte. Neiztesan i malo nagao, znao je da se zakvači sa svojim drugovima radnicima, a jednom mu izbjegne i teža rieč. Starješina zavoda odmah ga odpusti. Godinu dana kasnije stajao je Petar Rogulj pokajnički kod samostanskih vrata, slabo odjeven i obuven, kao razmetni sin, i molio je oproštenje. Starješini se sažalio, i primio ga je uvjetno. Pomalo je Tomo Rogulj postao pobožan radnik, tražio je za svoju sobicu svete slike, koje su prijale njegovoj duši, polazio je češće svetim sakramentima, pazio je da njegovi drugovi ne vriedjaju Boga, u radu je budno pazio na samostansko dobro, upozoravao starješinu na štete, koje bi trebalo izbjeći, i — kao Nikodem, povjerljivo se zanimao za redovnički život i strahovao, hoće li ikada biti primljen u dominikanski Red kao brat konvers.

Došao je za njega i taj sretni dan, u kojem je počeo za njega novi život s mnogo smisla za molitveni i redovnički život. Ali je ostala u njemu ljubav prema ručnom radu, a i stara borba čovjeka i milosti. Fra Tomo je bio sviestan, koliko snage i utjehe redovnik crpi u zajednici sa strogim obslužívanjem, u zajednici s Bogom kroz molitvu i razmatranje, kao što je bio posve sviestan ljudske slabosti. U svojoj dobroj naivnosti znao je i izvan izpoviedi pričati o svojim slabostima i borbama, te samoga sebe obtuživati. Uviek se je bojao, da mu se ne povjere takove dužnosti, gdje ne bi imao prilike živjeti punim redovničkim životom sa svim onim sredstvima posvećenja, koja mu pruža dominikanski Red.

Fra Tomo se je razvijao u onakovog redovnika, koji voli molitvu, meditaciju, redovničke strogosti i neumoran rad. Njegov vanjski život tekao je jednolično, u njegovoj duši bila je neumorna borba čovjeka i redovnika, tiela i duha. Fra Tomo je pobjedjivao, on je bio redovno nasmijan i vedar.

Bog ga je zato odabrao za svoga mučenika 22. II. 1944.

F.

† IVAN ČULJAT

ČINOVNIK U UPRAVI NAKLADE »ISTINA«

I on je poginuo — on, tihi i mirni »šjor« Ive. Živio je s nama već dugo godina, s nama dielio zlo i dobro, pa podielio s braćom i mučeničku smrt pod ruševinama samostana. Naša je naklada osjetljivo pogodjena njegovom smrću. Nikada uprava nije tako savršeno funkcionirala kao pod njegovom stručnom i izkusnom rukom. Da govorimo o njegovoj dobroti i poštenju, to mislimo nije potrebno. Ali jedno bih htio naglasiti i preporučiti čitateljima našeg glasnika, a to je ona nepokolebljiva odanost u volju Božju i njegova pobožnost prema Kraljici presv. Krunice. Kroz svoj dugi život proživio je »šjor« Ive mnogo nevolja i žalosti, ali nikada nije klonuo. Nije se sramio — on viši činovnik riznice — obavljati prosti manualni posao, kad je zlobom okoline bio na to prisiljen, samo da pošteno prehrani svoju brojnu obitelj. Nikada ne ću zaboraviti one naše jutarnje susrete, kad bih ulazio u kancelariju »ISTINE« par minuta prije odredjenog sata i našao »šjor« Ivu gdje moli svoju krunicu za stolom. Krunica mu je bila jutarnja i večernja molitva. S njom je i poginuo. Providnost je htjela, da umre s našom neprežaljenom braćom i da s njima bude pokopan u istom grobu. S njima je, ufamo se, postao i dionikom vječne slave. A naša draga Gospa, Kraljica presv. Krunice, za koju je radio i koju je do zadnjeg časa molio, zacielo ga je nagradila na nebu.

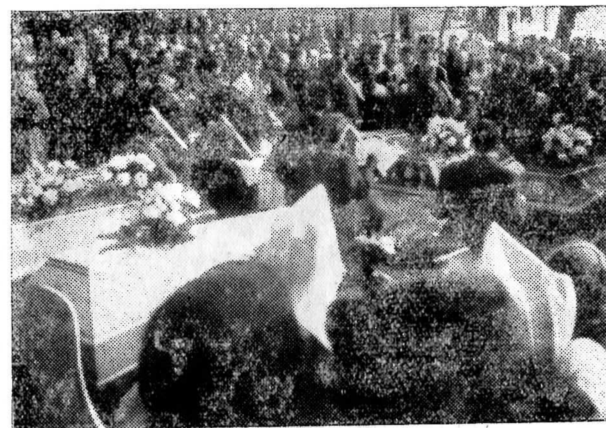
Dragi moj »šjor« Ive! Vaša skromnost ne dozvoljava, da pred javnost iznesem mnoge liepe i zanimljive stranice Vašeg života, bogatog izkustvom. Karakteran kao nepomični vrhunci Vašeg Velebita, neslomljiv kao njegove stoljetne klisure, a dobar kao jagnjad po njegovim vrletima — takav ostajete u uspomeni svih koji su Vas poznavali. Ne znam, kako da se oprostim s Vama, jer je naš raztanak bio tako bolan i neočekivan. Ali, ako Vam išta mogu kazati, onda Vam govorim na raztanku samo: hvala! Bog Vam trud i žrtvu naplatio!

Upravitelj »ISTINE«

Posljednji put...

Na razstanku s dragom braćom

Zagreb će bila zadesila težka nesreća od onog zračnog napadaja. Osim onih, koje je dotakla desnica Božja, bilo je mnogo onih, koji su bili dirnuti nesrećom i nezgodama svojih dragih, prijatelja i znanaca. Ali sve je bilo pod dojmom težkog udarca. No uza svu toliku zbunjenost našao se na pokopu stradalih devetorice oo. Dominikanaca velik

Pred mrtvačnicom na Mirogoju...

broj svećenika i svjetovnjaka. Do zadnjega časa nisi pravo mogao ni doznati za vrieme sprovoda, ali svi su došli u pravi čas. Ljubav i odanost učinila je, da su ljudi u strahovitoj boli, koja se oborila na hrvatske dominikance, pokazali, koliko suosjećaju s dragim otcima, kolika je njihova sućut prema poginulima. A želili su nadomjestiti još i njihove mile, od kojih mnogi daleko možda još ni slutili nisu o dragim gubitcima... Ili njihovu redovničku subraću, što su daleko ili ranjeni po bolnicama, te se ne mogu oprostiti sa svojima, s kojima ih je vezao ne samo život, rad, ista ljubav, već eto i nesretni slučaj, iz kojega se volji Božjoj svidjelo, da ih iznese žive. Promatram one dječake, gimnazijalce, članove družtava, koji se vrzu oko crnih nosila. Svaki hoće, da pogleda lies i nadpis na njemu, da zna, gdje je njegov poštovani i ljubljeni učitelj. A onda su tu riedki rodjaci, što traže svaki svoje... dok ostali njihovi rodjaci možda ni ne znaju za strašno pohodjenje... I ne znaš, čije oči odaju jaču bol: najbližih, ili onih, koje s dragim pokojnicima veže tek uspomena.

Došao je i preuzv. nadbiskup dr. Alojzije Stepinac, da blagoslovi svoje suradnike s njive Gospodnje. Kapi svete vode padaju na smirena tjelesa dragih mučenika.

Onda se diže lies za liesom... devet liesova. Prvi eksprovincijala — starine o. Anđelka O r l a n d i n i j a, nose po drevnome običaju redovnička subraća franjevačkog, isusovačkog, konventualskog i trećoredskog reda pokazujući u ovim žalostnim časovima, s kolikim su bratimstvom povezani radenici Božji, koje povezuje isti cilj, ista ljubav...

Lies o. Manesa K a r n i n č i ć a, čovjeka superiornih umnih sposobnosti, lica redovničke ozbiljnosti i strogosti ali i primjerne susretljive uslužnosti prihvatili su mladići iz njegovog rodnog mjesta. A

Na putu do zadnjeg počivališta...

onda eto glasbenika i pučkog apostola o. Jordana V i c u l i n a, koji je u svojoj duši širom Hrvatske nosio kršćanski idealizam i nebeski zanos našeg mora. Za njim o. Serafin L u p i, čovjek neprekidne pripremnosti na žrtve za plemenitu stvar, liesovi o. Hermana A n d r o m a k a, o. Roberta K a r n i n č i ć a, o. Branimira K o r a č a, ozbiljnih mladih dominikanskih radnika, s kojim svakim pojedinim izčezava jedna velika i sveta nada (o. Korać se osobito bavio pitanjem hrvatskih muslimana). Na kraju su liesovi mladog redovničkog subrata vjernog fra Tome R o g u l j a, i starog činovnika I vana Č u l j a t a, koji se čč. otcima pridružio u posljednje vrieme.

Duga povorka s devet liesova ide kroz sniežnu bjelinu, dominikansku bjelinu. Prati ih glasna molitva krunice, koju su oni s toliko žara širili: Gospa eto već sada vraća svojim sinovima, koji su je i u zadnjim časovima zazivali: Salve Regina! (Zdravo, Kraljice!).

No posebno vidim, gdje se u molitvi miču ustne željezničkog radnika i njegove sitne djevojčice. Oni su u posljednji čas došli htijući vidjeti o. J. Viculina: »Pustite me, da još jednom vidim o. Jordana, ja sam bio u njegovoj glasbi«.

Iza mene jedan priznati naučni radnik šapće susjedu: »Upoznao sam o. Manesa Karninčića na sveučilištu. Nikad mu nije bilo dosta znanja, koje je pribirao, da ga učini svojom svojinom, izgradjujući cjelokupno gledanje, koje se odlikovalo lapidarno jasnim i sigurnim pojmovima«.

Devet liesova došlo je do zadnjeg počivališta. Polako se spuštaju u grobove. Po dvojica u jedan. K o. Metodu Miriću, o. Stiepu Lebedini, fra Česlavu Hoblaju, fra Matiji Hostniku, fra Lovri Marinkoviću,

Odriešenje pred kapelom...

koji su ih pretekli. Tiho, bez i jedne rieči, u šutnji, koja govori jače nego li snažno smišljeni i najzvučniji govori. U šutnji, koju su prekidali jecaji drage maksimirske željezničarske kolonije, koja nije nikako uspjela zadržati suza.

Padaju grude zemlje. Padaju biele ruže zahvalnika. A onda prosti drveni križevi — jednostavni redovnički križevi. Nad jednom rakom su tri. Nad crnom zemljom.

A naokolo u daljinu sve bielo, sniežno, dominikanski bielo. Eto i nebo je doprinielo, da se zemlja oprosti s najdražima, bez suza, u bjelini, kao što ih je i ono tamo dočekalo veselići se svojim novim vriednim gradjanima.

Napuštam groblje s prijateljem, kojega tolike uspomene vežu s dragim starcem o. Anđelom Orlandinijem ,o Jordanom Viculinom i uviek poletnim o. Serafinom Lupiem. Ni moj prijatelj ne smaže

rieči. Inače kod njega to nije običaj. Ali mnogo toga već leži na našim dušama, da ne smažeš vedrijeg pogleda. Vraćamo se kroz redove grobova.

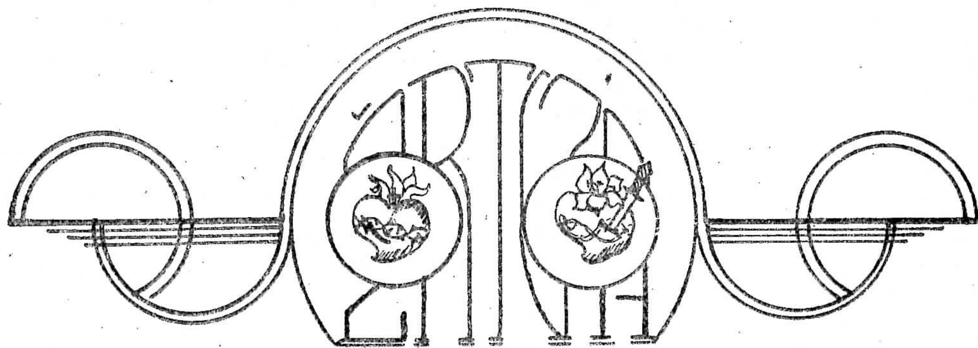
Obzorje je svietlo. Kroz magleni dašak nazrieva se daleko ruži-

Snivaju vječni san . . .

častno blistanje. Pred sumrak se sjajnost pojačava u bezbroju bliedoplavičastih iglica, mami oko, koje bi htjelo prodrieti snježnu maglicu u daljini, odakle odjekuje mukli pucanj. To se tama odupire svietlu: u krvi se radja nova Hrvatska. U krvi mučenika, najdražih, da na njoj klije sjeme novih boraca dobra . . . Brojnijih, mladjih, s dopuštenjem Božjim jačih — jer za njih mole žrtve, biele žrtve.

K. MOSKATELO

Na dragim ruševinama . . .

I.

Dominikanski samostan u Zagrebu

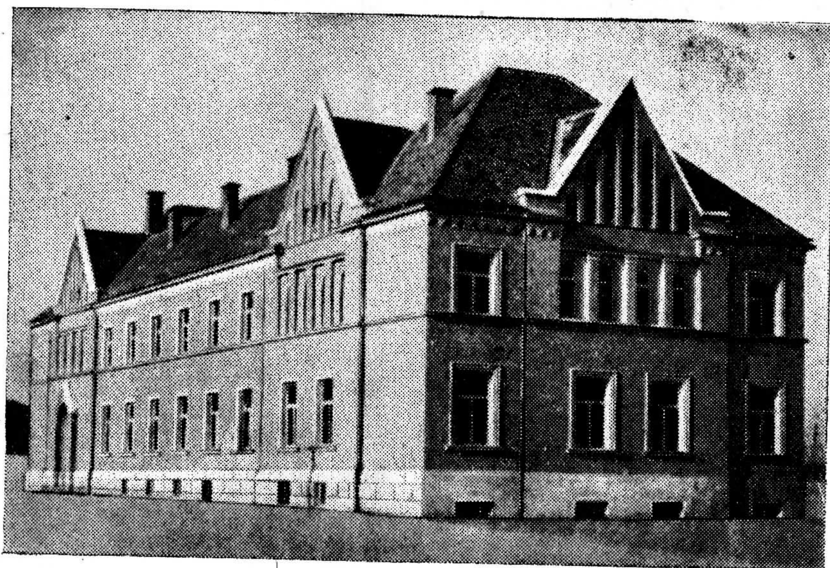
Pitanje, kada su točno prvi Dominikanci stigli u Zagreb i osnovali samostan, još do danas nije rješeno. Ali, da su još u najranije vrieme svoga obstanka sinovi sv. Dominika dohrlili u slobodni kraljevski grički grad, to je sigurno. Polovicom trinaestoga vieka oni imaju svoj veliki samostan i crkvu podno Kaptola, gdje

je sada crkvica sv. Martina, blizu potoka Medvešćaka, odakle razrazvijaju svoju apostolsku i kulturnu djelatnost. Svakako najjača dominikanska ličnost u Zagrebu iz prvih vremena jest bl. Augustin Kažotić, biskup Zagrebački, koji je svojom apostolskom revnošću i zauzimanjem za crkvenu slobodu i prava ušao u onaj riedki broj duhovnik hrvatskih velikana, koji su zasjali na svetačkom nebu katoličke crkve. Svršetkom 15. vieka, radi turskih navala, sele u gornji grad, na Grič, gdje uz crkvu Sv. Katarine, kojom su već prije upravljali podižu i naseljuju novi samostan. Svršetkom XVI. vieka, jer je zagrebački samostan pripadao Ugarskoj dominikanskoj provinciji, a njezini samostani u velikom broju od Turaka uništeni, malobrojni povlače se u sjeverne krajeve i ostavljaju Zagreb.

Time u sjevernim hrvatskim krajevima nestaje Dominikanaca, te se oni u našim krajevima zadržavaju samo na Primorju i sačinjavaju t. zv. Dalmatinsku provinciju uz posebnu dubrovačku kongregaciju, koje cvatu i svojim apostolskim, znanstvenim i kulturnim radom pronose slavu širom domovine i svieta.

S budjenjem narodne sviesti u Dalmaciji i čežnjom za sjedinjenjem s Hrvatskom i Slavonijom budi se i kod dalmatinskih Dominikanaca želja i nastojanje, da se povrate u gornje krajeve, pa se oni zalietavaju svojom apostolskom revnošću u gornje krajeve na apostolski rad, stiču priznanja kao pučki misionari od naših crkvenih poglavara, osobito Dr. J. J. Strossmayera, a od naroda, posebno

Samostan prije bombardiranja...

slavonskog, crno-bieli redovnici su posebno voljeni. Taj pionirski misionarski apostolski rad predvodi vlč. O. Andjeo Miškov, koji stvara cielu četu vriednih misionara. Oni obilaze sve zemlje koje nastavaju Hrvati, tamo od Raše do Drine, od Mure i Drave do Jadranskog mora, propoviedajući živom riečju evandjelje, utvrdjujući vjeru i ćudoredje u narodu, a ustajući apostolskom slobodom protiv narodnih mana, osobito psovke i biele kuge. Bilo je različitih kombinacija i pokušaja, da bi se gdje u Hrvatskoj i Slavoniji otvorio samostan, ali to nije bilo moguće radi različitih razloga.

Poslije prvoga svjetskoga rata postaje provincialom provincije Mnogo poštovani O. Andjelko Orlandini. On uočuje dobro situaciju, i kad je izgledalo, da je provincija na rubu propasti, stvara dalekosežne odluke. Proriedio se broj redovnika, bogoslovija u Dubrovniku ostaje na par bogoslova, a mladi otci po okupiranoj Dalmaciji

boj biju s vjekovnim neprijateljem za održanje gimnazije u Staromgradu na Hvaru. Vidi, da je momenat, da se za čas pritaji aktivnost provincije, sile saberu i priprave što bolje za dalekosežne akcije. Zatvara bogosloviju u Dubrovniku i sve bogoslove šalje na studij u Rim, u središnju školu Reda sveučilište »Angelicum«, dok mlade otce šalje u Friburg u Švicarskoj, da se stručno pripreme za nastavnike gimnazije. Oni su pri koncu pripreme i sada se može pristupiti široj akciji. Gimnazija se na Bolu ponovno otvara, ali traži se šire područje rada, osjeća se potreba da se krila raširé preko mora, amo iza gora, prema bielom Zagrebu. On postaje metom težnje sve provincije. Prečastni Otac Orlandini to vrlo dobro

...poslije bombardiranja

osjeća, putuje širom Europe, dopisuje s čitavim svietom, često se zalieće u Zagreb, izpituje sve uvjete potrebite za veliko djelo. Pripomoću tadašnjeg Generala Reda Prečastnog O. Ljudevita Theisslinga, koji visoko cieni i štuje preč. O. Orlandinija i koji poslije toliko vjekova lično pohadja dalmatinsku provinciju i daje poticaj za otvaranje samostana u Zagrebu, i susretljivošću Preuzv. nad biskupa Dr. Ante Bauera, koji poklanja zemljište u novo otvorenoj željezničarskoj koloniji u Maksimiru, jubilarne godine 1925. na 16. VII. dan Majke Božje Karmelske posvećuje se temeljni kamen novog »samostana otaca Dominikanaca« u Zagrebu, koji se nakon stoljeća povraćaju u Hrvatsku, da nastave svoj apostolski rad.

Ovaj samostan će biti posvećen »Kraljici Presvetog Rozarija« (upisano u povelji temeljnog kamena).

Nacrt i izvedbu gradnje izvela je tvrdka Ing. I. Senka i arh. Kuličeka. Gradnja je izvedena u gotskom stilu, u kojem su imale biti gradjene sve zgrade na Kažotićevom trgu. Svršetkom godine 1926. bila je gradnja toliko gotova, da su se početkom 1927. u nj uselili prvi redovnici i to Mnogo poštovani O. Orlandini, O Alfons Eterović i brat Česlav Hoblaj. Oni su uredjivali i pospremali unutrašnjost zgrade, tako da je dne 8. svibnja 1927. dan Majke Božje Pompejske, sve bilo spremno, da se samostan i kapela svečano otvore. Toga dana je Preuzvišeni nadbiskup Dr. Ante Bauer posvetio prvu kapelu i prvi u njoj služio svetu misu. Bilo je to veliko slavlje u onom kraju, kojemu je uz svjetovni i redovnićki kler, predstavnike kat. Zagrebačkih družtava prisustvovao veliki broj pučanstva onoga kraja, koje je, jer još nije bila sagradjena kolonija, većinom živilo u željezničkim vagonima. Čitav Zagreb, a pogotovo ona okolica, osjećala je, da se tim činom otvara novo veliko žarište vjerskog, duhovnog, kulturnog i družtvovnog života Zagreba i Hrvatske. Daljnji su dogadjaji to potvrdili.

Sama zgrada unutra nije bila gotova, jer se je samo darovima podizao samostan, već se je malo po malo uredjivala i snabdjevala potrebitim namještajem i ruhom, kako su priticala sredstva. Prvi su otci tako skromno i siromašno živjeli, jer nikakvog prihoda nisu imali, nego svoj apostolski rad i dobrohotnost svojih prijatelja i dobročinitelja. Treba se ovdje posebno sjetiti velikih dobročinitelja crkve pok. sestara Vike i Anke Pajer i Katarine Šušković, za koje se slobodno može reći, da sve što je crkva trebala, osim samih zidina, da je u glavnom njihov dar. Bpk. Zora Vasić poklonila je crkvi liepi harmonij i uredila o svom trošku družtvenu dvoranu, dok su posebni dobročinitelji samostana bili uz spomenutog Preč. O. Generala Reda O. Theisslinga, sam sv. O. Papa Pijo XI., preuzvišeni Nadbiskup Dr. Ante Bauer, Presvj. Milan Strahinšćak, Presvj. Dr. Josip Lončarić, župnik sv. Petra, g. Dr. Željko Farkaš i † Ante Legčević. Bez njihove pomoći težko bi prvi otci mogli spojiti kraj s krajem i unapredjivati samostan.

Brzo se pokazala kapela premalenom a i družtveni rad tražio je nove prostorije. Već 1930. počinje se na Kažotićevom trgu graditi dalje sjeverno krilo, u kojem je prizemno predvidjena nova, prilično velika kapela, koja i danas služi i još donekle zadovoljava vjerske potrebe vjernika onoga kraja. Ona je otvorena 1932. Bivša kapela postala je družtvenom »Kažotićevom dvoranom«, dok prostorije nad kapelom su ostale neuredjene sve do 1935. kad su uredjene za prostorije konvikta »Kažotić«, a 1942. preuredjene za prostorije Dominikanske klasične gimnazije s pravom javnosti. Tako je bio podpuno uredjen samostan, a u njemu svaka i najmanja prostorija upotrebljena i izrabljena do najviše mogućnosti, sve do onog sudbonosnog 22. veljače, kada je najljepši njegov dio, južna strana, podpuno sravnjena sa zemljom, a ostali dio tako demoliran, da ni jedna sobica nije ostala ciela i nastambiva. Dizao se u našoj krasnoj koloniji kao njezin najljepši ukras i središte, do onog časa, kad je i ona porušena i nagrdjena, on prvi pao čekajući dane uzkršnuća kolonije i sebe.

Vanjsko povećavanje i uredjivanje samostana bio je zahtjev one unutrašnje dinamike, koja je vrcala u samostanu.

Prva redovnička zajednica sastojala se od 4 svećenika i jednog brata konversa, dok na dan bombardiranja u njem je bilo 17 svećenika i 2 brata konversa, tri sluge, jedan činovnik, sedam sjemeništaraca i tri razreda klasične gimnazije sa 140 učenika. Već brojke govore o proširenju djelatnosti samostana.

U početku otci se bave marno misionarenjem po zagrebačkoj nadbiskupiji, propoviedanjem po zagrebačkim crkvama, držanjem duhovnih vježbi, — pa i sami samostan služi za prvi »Dom duhovnih vježbi«, u kojemu kat. akademičari i seniori drže zatvorene duhovne vježbe, — izpoviedanjem, katehiziranjem i pastoralnim radom svoje okoline. Oni su središte ne samo vjerskog, nego i kulturnog i družtvenog života kolonije. Povezuju se sa svojom okolinom tako liepo, te se s njima osjećaju jednom obitelji. Služba Božja u crkvi je na visini, a pjevački zbor pod vrstnim dirigentima uveličava svojim krasnim liturgijskim pjevanjem, kao riedko gdje, službu Božju. Odmah od prvih početaka počinje se koralom i koralne se mise umjetnički izvode sve do danas. Uz redoviti ženski zbor kasnije se formira mješoviti zbor. U crkvi se redovito propovieda, izpovieda, obavljaju različite funkcije i pobožnosti, moli svagdano krunica, pa je vjerski život bujan. Osniva se treći Dominikanski Red, širi bratovština sv. Krunice, Žive Krunice, Andjeoske vojske. Oko družtvene dvorane malo po malo se osnivaju sve vrsti družtava katoličke akcije, koja su vrlo aktivna, osobito uspjeva divno družtvo »Mladih Kruničara« medju djecom i »Malih Ministranata«, razvija se jako liepo karitativna aktivnost, dapače se jedne godine otvara i pučka kuhinja kod č. sestara u Antunovcu, osniva se družtvena glasba, i otvara katolički kino.

Dolazkom otaca, koji su svršili studije u inozemstvu, počinje se osjećati novi kulturni i znanstveni impuls u samostanu. Godine 1929. počinje izlaziti pod uredničtvom O. Boškovića asketsko-mistička revija »Duhovni život«, koja izlazi 6 puta godišnje. Uz nju je povezana »Duhovna biblioteka«, u kojoj izlaze sveukupna djela sv. Terezije Avilske, i druge duh. knjige, »Uzori« u kojima izlazi nekoliko savremeno pisanih života duhovnih velikana. 1930. pod uredničtvom O. J. Budrovića obnavlja se glasnik »Gospina Krunica«, a s njime zajedno življe budjenje kruničarskog pokreta i moljenja krunice u hrvatskom narodu. 1935. počinje izlaziti pod uredničtvom O. Jordana Viculina »Kalendar Gospine Krunice«. Uz ova redovita izdanja izdaju se knjige filozofskog, teoložkog, asketskog, liturgijskog pa i literarnog sadržaja, tako, da je samostan jedna

jako živa kulturna stanica. Možemo reći, da je uz pastoralni rad u okolini i misionarenje u narodu ovo najbitniji rad samostana, kao što i odgovara dominikanskom Redu.

Ali provincija osjeća potrebu i sposobnost, da se posveti odgoju naše mladeži. Tomu su posvećeni katehete na osnovnim, šegrtskim i srednjim školama. Ali joj je još viši zadatak odgoj mladeži na vlastitoj gimnaziji na Bolu. Zato šalje mlade sposobne otce na sveučilište u Zagrebu, da se usposobe za srednjoškolske nastavnike.

Na ruševinama . . .

Tako u samostanu u zadnje vrieme skoro polovicu samostanske zajednice sačinjavaju otci, koji pohadjaju filozofski fakultet u Zagrebu. Ali provincija hoće da se posveti odgoju mladeži i u Zagrebu, da tako u središtu hrvatskog naroda odgoji temeljito izobražene katoličke intelektualce. U tom pravcu su već nekoliko godina usmjerena nastojanja provincije. Godine 1935. otvara se u samostanu konvikt »Kažotić«, a 1941. dozvolom državnih vlasti podpuna posebnička klasična gimnazija s realnim odjelima s pravom javnosti, u kojoj se postepeno otvaraju novi razredi, tako da je ove godine imala tri razreda, a uz sve ratne potežkoće podpuno je normalno, svakodnevno držala obuku i uživala podpuno povjerenje roditelja.

Eto sav taj rad se odvijao u mirnom, tihom maksimirskom samostanu. Samostan je porušen. Sedam svećeničkih života pod ruševinama uništeno, izmedju kojih 5 njih u naponu života. Zgrada je srušena, dragi naši pokopani, ali duh koji je provejavao samostanom nije ni ubijen ni slomljen. On je dapače učvršćen i podvostručen. To od nas preostalih traži svetost i uzvišenost naših ideala i poduzeća, to traži krv naše braće nevino prolivena i u temelje njihove uzidana. Akcije se i dalje nastavljaju čvrstom i nepokolebivom voljom i vjerom, da će doći dan, kad će se zidine porušene još ljepše podignuti, a u njima samostanski život, apostolski žar, revnost i djelatnost na slavu Božju, dobro neumrlih duša i hrvatskog naroda povećati i još bolje razmahati. Pomoći će tomu i molitva one trinaestorice braće, čija tjelesa već počivaju na Mirogoju, čekajući trublju uzkrsnuća. Njima, koji su uzidali svoje živote u temelje zagrebačkog samostana, vječni pokoj i medju nama trajni spomen, a nama živima vječni memento za izpunjenje Dominikanskog ideala u hrvatskom narodu.

O SIBE Dr. BUDROVIĆ

II.

Iz dnevnika jednog preživjelog

Utorak je. Toplo i tiho jutro. Sunce se probija kroz oblake. U samostanu je življe nego obično. Pred dva dana, nakon duljeg odsustva, vratio se je iz Dalmacije Provincijal. Žurio se je natrag u Zagreb, da razriedi samostansku zajednicu, jer je samostan pun kao šipak, a on je znao, da njegove mjere opreznosti od opasnosti bombardiranja nisu još primjenjene. Jučer mu je naš O. Prior objašnjavao, kako ta opasnost ne postoji, ali je Provincijal, radi izkustva iz Dalmacije, suprotnog mišljenja i hoće da razriedi zajednicu.

Danas se našim ljudima ne da vani. Valjda nema predavanja na sveučilištu, a katehete i onako nemaju obuke. Možda čekaju da dodju na red kod Provincijala radi svojih potreba, a neki su već došli. O. Prior je molio za sebe malo odmora, jer je zamoren; O. Jordan referirao je o sabirnoj akciji za gradnju crkve, ali mu je Provincijal izrazio bojazan, da će biti srušeno i ono što postoji.

10.45 sati je. Redovnici u svojim ćelijama rade svoj posao. Kroz oblake nešto tutnji. Sumnjiv je zvuk. Neki naši iz izkustva dobro ih prepoznavaju. Dvojica redovnika tiho diskutiraju, čiji su. I djeci na ulici nešto je sumnjivo. Prevladava logika: da su neprijateljski, tulile bi sirene!

U sobi za glazbene pokuse O. Jordan vježba male kruničare. Kroz tihe samostanske hodnike probija se pjesma iz sitnih dječjih grla:

Isus k nama sad će saći,
Stan u srdcu našem naći.
Ostanimo nevini, kao bieli Anđeli!

Sirena!?! Uzbuna...

Djeca se razlieću po maksimirskoj Koloniji — kao bieli Anđeli. Redovnici, šutljivi i ozbiljni, kao po dužnosti, silaze u svoje sklonište; djaci gimnazije sa svojim upraviteljem i nastavnicima O. Hijacintom i O. Emanuelom, sinovski s njima povezani, silaze u svoje školsko sklonište. Kod djaka je neki težki predosjećaj ili strah; nježno se privijaju uz svoje nastavnike i odgojitelje. Zajednički život dužnosti, zajednička opasnost, zajednička i sudbina... Otčevi i djeca.

U skloništu samostanske zajednice već su svi na okupu — oko stola, gdje smo jutros izpili malo toplog čaja. Četrnaest nas je. Drugi su s gimnazijalcima, a neki su po poslu vani. Dozvoljeno je redovnicima u skloništu govoriti, ali malo tko govori. Sva pažnja je na tutanj u zraku...

Čuju se daleko neke eksplozije... One su sve bliže... Lica su ozbiljnija, bliedja — ljudi šutljiviji, nemirniji, u malom pokretu... O. Orlandini kaže Provincijalu, koji je do njega: »Bilo bi mi žao, da nam sruše samostan«. Provincijal opominje redovnike na dužnosti savjesti. Svak šapuće svoje najmilije molitve i osjeća blizinu Božju...

Eksplozija oko nas! O. Branimir je klekao kao na stratištu.

Eksplozija nad pokrovom skloništa! Izravni pogodak — dva!

Prasak, bljesak, tutanj, rušenje od krova do temelja. Na sklonište, po nama cigle, criepovi, betonske ploče i grede. Pogibosmo!?

Zbivanje od pet sekunda.

Tajac kao odvieka...

Mrak kao u grobu...

Tielo sapeto, pritisnuto...

— — — — — — —

Dim eksplozije i gusta prašina žbuke talože se. Probija se kroz razpucale zidine u srušeno sklonište neko svietlo.

Prostorija skloništa i hodnik pred njom zasuti su strmom ruševinom. Iz ruševina proviruje glava Provincijala. Sapet je. Nad ostatima je gomila od srušenog samostana. Dozivlje redovnike i hrabri ih da izdrže. Tajac... Ni odkuda glasa! Negdje u dubini netko je, u skrajnjem i najvećem naporu da se oslobodi, muklo zastenjao.

Tajac, uporni tajac — kao odvieka...

Agonija samostanske braće ili groblje?

Provincijal glasno, kao da nekamo daleko viče, dozivlje redovnike pod ruševinama, nek se kaju za griehe i slabosti, i daje im odriešenje. Provincijal moli, da bi i njemu netko od njih dao odriešenje...

Tajac...

Pod ruševinama nešto oživljuje, pribiru se posljednje snage, odronjava se naslaga žbuke i cigla, — izvlači se O. Zlatan i fra Jakov. Sjedaju na svojem nesudjenom grobu, izmućeni, omamljeni, kao da se ne snalaze. Nad njima se nagnula razpucana betonska ploča. Visi kao osušeni list na drvetu, da se odkine i padne. Fra Jakovu je prelomljena noga i ne može hodati; O. Zlatan imade teško prebit prst

na nozi i izranjenu glavu. Provincijal hoće da se sam odtrpava, ali ne ide; prelomljeni su mu neki prsti na ruci i nozi; niz lice curi mu krv. Do njega s lieve strane leži mrtav, zasut ciglama svojeg samostana, O. Orlandini, utemeljitelj samostana. S desne strane leži spružen, kao u redovničkom obredu, O. Manes, samostanski Prior.

Slegla se je prašina i dim. U skloništu je svietlo.

Prilaze uzbudjeno iz drugog skloništa i izvana samostanski redovnici. Prilaze braća braći kao uviek i kao još nikada. Fra Ambroz odkopava i spasava O. Kazimira! O. Arsen podiže O. Priora, a on mu umire na rukama. Odkopavaju svi užurbano, uzbudjeno i pažljivo. Odkopavaju veliko blago, — odkopavaju svoju braću, svoju ljubav i svoje nade. Nailaze na biele haljine i crne plašteve, poderane i krvave; nailaze — na mrtvog O. Orlandinia, prelomljene lubanje i prebitog tiela; na mrtvog O. Branimira, prelomjene noge i ruke; na mrtvog O. Roberta, izranjene glave i slomljenih nogu; na mrtvog gospodina Čuljata, satrvenog.

I odkopavaju braća braću...

Nailaze na cigle, beton, žbuku i — beznadnost...

Ne, tu su! O. Herman i fra Tomo, ali — mrtvi! A tu u kutu sjedi mrtav O. Jordan i desnom je rukom posljednji put zagrlio O. Serafina, a on mu je do nogu, mrtav. Cigle i stiene betona nisu mogle odtrgnuti ovaj bratski zagrljaj.

— — — — — — — —

Pred oltarom Kraljice presv Krunice u maksimirskoj kapeli leži na pločniku devet mrtvih boraca. Nigdje im u samostanu nema mjesta, a ovdje im je jamačno i najmilije. Izmučeni su, ali i smireni. Anđeli su im sklopili oči. Mole posljednji blagoslov od svoje Kraljice, posljednji put se opraštaju sa svojim dragim svetištem.

— — — — — — — —

U samostanskom dvorištu i oko samostana leže ruševine čitavog južnog samostanskog krila. Hodnici su raztvoreni studeni, vjetru i kiši. Po ruševinama u vrtu razbacane su drage knjige, rukopisi, zbirke, mile uspomene, rublje i ostatci siromašnog pokućstva.

Nebo je raztuženo, razplakano...

Leže u crkvici umoreni redovnici, leže bez mržnje i žući, — i sanjaju o nebu, o ljubavi, o pravdi i miru. Leži na zemlji oskvrnuti samostan.

Leže redovnici i samostan. I čekaju uzkrsnuće!

af.

VAŽNA OBAVIEST UPRAVE

Molimo sve predplatnike, koji neredovito primaju glasnik da nam to **odmah** jave, makar da su nam to javili zadnjih mjeseci, jer smo radi poznatog slučaja tek u zadnje vrieme mogli podpuno srediti adresar.

Ako koji predplatnik(-ca) promieni mjesto, ulicu i ime, nek nam **odmah** javi!

U slučaju da ne primite glasnik, nemojte kriviti nas, jer mi ne odgovaramo za poštanski promet...

Mnogi su nam predplatnici poslali pripomoć da »Gospina Krunica« ne sustane na svom započetom putu. Zar ne bi i ti mogao?

»GOSPINA KRUNICA«, glasnik štovatelja Majke Božje presv. Krunice, izlazi u Zagrebu, Šufflayeva ulica 8/I. Predplata Kuna 200.— Ček. račun br. 36.817. Ovaj broj stoji Kn. 100.— Urednik: Rajmund Kupareo. Tiskara Braća Kralj, Pavla Radića ulica 9.